

ZOMBOR ÉS VIDÉKE

Előfizetési árak:

Egész évre	12 korona
Fél évre	6 korona
Negyed évre	3 korona
Egyes szám 16 fillér	

POLITIKAI LAP.

Felelős szerkesztő: OBLÁT KÁROLY

Szerkesztőség és kiadó

bívatál: Zarándok u. 7.

☐ Telefon-szám: 174. ☒

Kéziratokat nem adunk vissza.

A felmentettekről.

(—) A felmentett kétségen kívül kiváltságot élvez, olyan kiváltságot, amelyre gyakran, sőt a legtöbb esetben nem a maga egyéni értéke és különös tulajdonságai szerzik meg a jogcímet, hanem a véletlen, a körülmények, amelyek őt bizonyos alkalmazásba helyezték. Egyike a háború rengeteg, ki nem kerülhető egyenlőtlenségeinek: a míg az emberek egyik része a legborzasztóbb viszontagságokat szenvedti, életét, épségét pusztítja, addig egy másik résznek megadatik, hogy otthon maradhasson, a régi kényelmes életmódját folytathassa és minden veszedelemtől biztonságban legyen. Van ami fokozza ezt az egyenlőtlenséget; hogy a harcmezőn öregek és család-apák küzdenek és pusztulnak, míg idehaza ifjú és női emberek ülnek a felmentés csöndes révében; hogy azok, akik a fronton vannak, életük és egészségük kockáztatása mellett vagyoni érdekeiket is kénytelenek gaszadtalanul hagyni, feláldozni, míg sokan a fölmentett vállalkozók és tőkésék közül elképzelhetetlen háborús nyereségekhez jutnak.

Megszüntetni azonban ezt az egyenlőtlenséget nem lehet. Az állampolgárság, a közigazgatás, a gazdasági élet, a kultura kerekének lehetőleg a régi útmben forogni kell, nehogy a háború bajait más sávok is fokozzák.

Az a fölfogás, hogy egyes fölmentettek ne igyekezzenek a maguk kényelmére és nyugalma viselkedésével még jobban fokozni az ellentétet, amely az ő helyzetüket a fronton lévőktől megkülönbözteti: teljesen jogosult. A fölmentettnek dolgoznia kell legalább is kétszer annyit, mint máskor, hogy ezzel a hadbavonult kartsánság munkáját pótolja és hogy például a hivatalokban, ezzel lehetővé tegye, hogy a hadbavonultak a háború alatt fűtőfűtőket megkaphassák. Az élet örömeit és tüntető szórakozásait pedig akkor is mérsékelten szabad élvezniük, ha anyagilag módjuk van rá. Ha már férjüket sirató

özvegyeknek és fiukat sirató apáknak felmentett ifjakat látni kell, — ne tüsselje ezek fájalmát a fölmentetteknek joggal megítélhető viselkedése.

Az azonban, hogy a felmentettek adót fizessenek, ha első pillanatra rokonszenvesnek tetszhetik, merőben igazságtalan. Vannak a felmentettek között közhivatalnokok, akik a most megkapott harmincöt százalékos pótlékkal se tudnak fizetésükből megélni; a magánhivatalok fölmentett emberei között is a legtöbben ilyen helyzetben vannak; lehet ezeket még adóval is sújtani? De ha azon az alapon érné őket a megadóztatás, hogy a háború alatt ezzel a bőrlük épségben maradását fizessék meg: akkor hasonló adót kellene mindazokra kivetni, akik véletlenül, vagy éppenséggel utján olyan katonai alkalmazást kaptak, — akár mint vöröskeresztesek, akár mint parancsőrítisztek, törzhöz beosztottak, kórhásparancsnokok és így tovább, — amelynél nincsenek vészedelmeknek és golyóknak kitéve, sőt amely egy

részükhöz ép úgy biztosítja az otthonmaradást, mint a felmentetteknek. — Ha már vannak egyenlőtlenségek és azok rendszerét fenn kell tartani: adóval ezt ellensúlyozni nem lehet.

Nem kell örökös könnyek között élnünk, de gondoljon mindenki azzal, hogy özvegyek és árvák vannak körülöttünk, dus aratása van a halálnak és ily időkből a hencsög, vagy duhaj viselkedésnek nincs ideje. Ha mindenki, a fölmentett, ép úgy mint a katona, egyforma komolysággal végzi a feladatát, amit a háború rá rótt, a nehezebbet és a veszélyest ép úgy, mint a könnyebbet és a veszélytelenet, ha mindenki olyan öntudattal fog a munkájának élni, aminővel külső érdekű munkásságot szoktak végezni, akkor nem fognak szemet szurni a fölmentettek. Ami — ezt el kell mondanunk. — bizonyára inkább csak a fővárosban esik meg sürűbben, ahol több a fölmentett és ahol közülük sokan fölmentett mivoltukban is megmaradtak olyan pesti fiúknak, aminők sehogy se illenek a háború hangulatához.

Új vasúti vonalat Zombornak.

Az illetékes körök figyelmébe.

Egyik olvasónk igen életre való eszmét pendít meg a kormány szon tervével kapcsolatban, hogy Budapest és Belgrád között új vasúti vonalat létesít. Itt a tizenkötödik óra, hogy végre Zomborból is kereskedelmi és gazdasági gócpontot csináljanak. Bácsország fővárosa már régen megérdemli, hogy vasúti gócpont legyen, erre predestinálja különben fekvése is. Szabadka és Ujvidék ugyanis már rég azok és fejlődésüket főleg eme ténynek köszönhetik.

A megpendített és a némi utánjárással megvalósítható eszmét városunk értékes és minden jóért lelkesülő képviselőjének, dr. Konyovits Dávidnak és az agilitásával a ügyszeretével sokat ígérő polgármesterének Kleiner Lajosnak

figyelmébe ajánljuk. Ha ők megnyerik ez ügynek Purgly Sándor dr. főispánt — aki bár a nagy megyének és három törvényhatóságnak viseli e díszes méltóságát és Zombor érdekeit mégis melegen istápolja — akkor bizonyosra vehető, hogy városunk kapja meg a sokat jelező vasúti vonalat. Ez pedig szédítő fejlődési perspektívára vet fényt és bizonyos igaz, hogy úgy a képviselő mint a polgármester szállóvárosuk jövőjei lennének, kiknek nevét örökkön emlegetnék. A szerkesztőnkhez intézett levelet, amelyben ez életre való eszmét felvetik, itt adjuk:

Tisztelt Szerkesztő Úr!

A fővárosi lapok mult vasárnapjában rövidke, de annál fontosabb hír jelent meg. A magyar kormány tárgyalásokat folytat a bolgár kormánnyal

bizonyos vasúti vonalak kiépítése tárgyában. Így többek között új vonalat terveznek Budapest és Belgrád között is. Ez a hír — mikor annyit innak s küzdenek a balkáni forgalmi utaink fejlesztése érdekében — meg kell, hogy mozdítsa az alvó Zombort, hogy érdekeit védelmezze s jövő fejlődésének alapját végre megvesse.

A híreske ugyan nem mondja, merre szándékoznak vezetni az új vonalat, de azért világos, hogy csak két megoldás lehetséges. Az egyik — a valószínűlenebb — az, hogy Szegedből kiindulva Nagybeskerek és Pancsován át a Duna új áthidalásával vezetnék a vonalat Belgrádba. A másik — a közgazdasági és közlekedés-geografiai szempontból egyedül ésszerű — megoldás pedig az, hogy a Duna balparti vidékén, Kalocsán, Baján, Zomboron át vezetnénk akár Újvidéken, akár Palánka—Mitrovicán át Zimonyba egy új fővonalat. Fölösleges is talán hangoztatni, hogy ez a vonal életkérdés nemcsak Zomborra, de az összes dunamenti helységekre nézve. S hogy városunk ezzel és vízi útjával az alföldi kereskedelem és mezőgazdasági ipar egyik gőcpontjává válnék, az bizonyos. De eltekintve minden lokálpatriotizmustól, a tények és érvek egész légiójával bizonyítható ennek a megoldásnak országos fontossága. Most azonban ezekben a figyelemzető sorokban mindenre ki nem térhetni. (Megtette ezt e sorok írója a „Pénzvilág” cz. közgazdasági lapban már három hónap-előtt.)

Városunk vezetőségének meg kell ragadni az alkalmat a megyével s Baja várossal karöltve, hogy ennek a feltétlen szükséges vonalnak kiépítését biztosítsa. Elvégre mikor két esztendőnek minden percze férfias küzdelemben telik el a harczterén, nem játszhatjuk itthon a Pató Pélek kényelmes szerepét. Más törvényhatóságok példáján okulva (l. Torontál, Temes megye s az Alduna áthidalása), ki kell küzdenünk a még tomboló harc közepén a jövő fejlődésünk alapfölteteit! Hiszem, b. lapja legelső lesz a küzdők között!

E reményben üdvözlí Szerkesztő Urat lapjának

egy régi olvasója.

A zombori háziezred első halottja.

Prusa Kelemen főhadnagy hősi halála.

Prusa Kelemen főhadnagy, a 23. gy. e. első halottja volt a sabácsi napokban. Idestova két esztendeje, hogy hősi halált halt. A szimpatikus, derék tisztáról Dr. Ballagi Ernő tart. hadnagy közleményt írt a 23-asok most készülő emlékművébe, a Hadialbumba, amelyet aktualitásánál fogva mi is közlünk.

* * *

A hősi halál! Tudtuk, hogy van, de akkor, 1914. augusztus 18-án — otthon alattvalói megindulással ünnepezték a leg-

első magyar ember születése napját — mikor a shrapnell az első felhőszirmokat bontotta széjjel fejünk felett a sabácsi temetőnél, valójában még nem tudtunk hinni benne. Az élet elfonnyadhat, de nem törhet ketté, a tűz lassan fogyhat, de égre-törő láng vajjon ellobbanhat-e egyszerre, mint a gyertya, ha elfújta? Fél óra múlva láttuk. Oly egyszerű az egész! Egy tiszt szakaszával mint elővéddel, előre megy, hogy egy magaslattal kikémleljen, a rajvonal lefekszik, lecsattan egy-két lövés — nem is lövöldözés — egy küldönc hátrasiet, jelenti: „Alezredes urnak jelentem alásan, a főhadnagy ur meghalt”. A szanitécjárőr kimegy, visszahoz egy élettelen testet. Az arc halványra színtelenedett, a végtagok alétan omlanak alá, a kard hegye lankadtan surolja a földet, a sapkát, revolvért tenyéren hozzák, mint díszes gyászmenetben a selyempárnára rakott érdemrendeket. Aztán a félórás út vissza a temetőbe...

* * *

A komitációs, aki bokor rejtekéből, vagy fa tetejéről, talán egészen közelből, orrvadász módjára vette célba áldozatát, jól célozott. Az első golyó szíven találta Prusa Kelemen főhadnagyot. És szívesen talált bennünket is, akik becsültük és szeretjük — a nőiesen finom, de férfiasan komoly lelkű, mindig derűs, de kötelességét szigoruan teljesítő tisztet, bajtársat, feljebbvalót. Seyller alezredes, a zászlóalj parancsnoka kétségbeesett fájdalomban tördelte kezeit, Stoits kapitány melléből nehéz sóhaj fakadt. Pillanatig megdermedve álltunk. De a lövészarokban nincs idő a gyászra. Az első lövést több is követheti. Már sebesültjeink is voltak. Gyorsan intézkedtünk a felravatalozás iránt és felhangzott a parancs: Vorwärts. Csak a sabácsi temető első katonatemetésén láttuk viszont, koporsóba zárva, Prusa Kelemen főhadnagyot.

* * *

Nekünk ő volt az első halottunk. Utána — fájdalom — még sok jött. A mi szerető emlékezésünkben sokkal osztozik Prusa főhadnagy. De a család! Annak egyetlen halottja a legfiatalabb fia, a család kedvence, a gyengéd fivér, a kedves nagybácsi... Feneketlen fájdalomról, nem hegedő, vigasztalan, sajnó kínról beszél örök emlékü sok levelem, melyeket finom női kéz írt Prusa főhadnagy családjából. Szinte elszorul az ember szíve, ha elgondolja: minden elesett hős után ennyi fájdalom marad? Mikor a család a sírhelyet keresi, Nem maradt mások, legyen egy hely, ahová sírni járhasanak. Legalább megszentelt földben nyugodjék az imádott kedvenc. Aztán keresik apró tárgyait. Az anyai szív a Máriaképet óhajítja, melyet katonáskodása első napjaiban talizmánul vett az életbe induló fiúnak. A gyászban milyen boldogság, mikor a klinikai asszisztens megküldi a bold. Kohut kapitány hagyatékában talált dolgait: a Mária képet, monogrammos ezüst cigarettatárcát, a zombori övet, pecsétet, két érmét kulcsokat, a család utolsó leveleit... Mennyi fájdalom és milyen finom tükörképei annak a gyengéd, szerető viszonynak, mely a családjához fűzte Prusa főhadnagyot...

* * *

Két éve lesz, hogy Prusa főhadnagy teste az anyaföldde lett. Ahogy a visszamemlékezés álmódoszásban magam előtt látom kedves arcát, mosolygó szemeit, ahogy belémfagy újra a mi első döbbenetünk és felsír bennem a család zokogó fájdalma: úgy érzem, ma már nemcsak meghalni, de élni is csak hősül lehet.

A Külügy-Hadügy megalapítójának a mandátuma.

A berettyóújfalusi választókerület tulajalevőleg Dr. Szilágyi Lajos cs és kir. kamarást, századost, a Külügy-Hadügy című katonai lap megalapítóját választotta meg országgyűlési képviselőjévé, aki erre rendelkezési állományba helyeztette magát.

Kevesen emlékszenek már arra, hogy Szilágyi százados valamikor a 6. honvédegyalgezred kötelékében Zomborban szolgált mint hadnagy és a helybeli társaságok kedvelt tagja volt. Azóta a kis hadnagy szép karriert futott meg. Letette a politikai doktorságot, majd a vezérkari tisztí vizsgát és katonai akadémiai tanársága után vezérkari tiszt lett Budapesten. Szilágyi kapitány agilitásával már rég magára vonta az illetékes körök figyelmét. Most hogy honatyja lett, rendelkezési állományba helyeztette magát. Dr. Szilágyi Lajos különben zombori leányt is vett el feleségül.

A Külügy-Hadügy szerkesztőségéből való megváltása után — bár ennek alapítójaként szerepel ma is — e jól szerkesztett katonai lap redakciója élére a szintén zombori származású Horvátovics Ferenc került, aki egyuttal a budapesti Hungária bank igazgatója is. Horvátovics Ferenc is azon kevesek közé tartozik, akik nagyon fiatalon csinálnak karriert. Eleinte csak a pesti sportkörökben tűnt fel, majd hamarosan — 32 éves korában — a Hungária bank igazgatója, nemrég pedig az immár erősen ponderáló katonai lapnak felelős szerkesztője lett.

Theologiai vizsga derüre-borura.

Ismét egy rendelettel gyarapodott a kalocsai egyházmegyei rendeletek tára. — Eddig csak kétszer kellett letenniük a papoknak a joghatósági vizsgát, először a felszentelés előtt, másodsor három évre rá. A legújabb rendelet szerint most már harmadsor is le kell tenniük egy és ugyanazon vizsgát és pedig felszenteltetésük után hat év múlva. Sehol semmi más pályán nem található azon abszurdum, hogy egy és ugyanazon vizsgát többször le kelljen tenni annak, aki már azt sikerrel letette. E folytonos vizsgáztatásnak csak egy célja lehet, az t. i., hogy a papok a theologiai tanulmányokkal foglalkozva, azokat el ne felejték. De hát akkor miért nem kívánják meg e vizsgák ismétlését a doktorátussal bíró papoktól is? Hát talán a doktor papok el nem felejtetik a theológiát, ha nem foglalkoznak vele? Ugy látszik a kalocsai urnaknak kevés a dolguk, hogy derüre-borura vizsgáztatni akarják a nem doktor papokat. Ezen intézkedésekkel azonban

csak azt érik majd el, hogy a kalocsai egyházmegyétől, amelyben amúgy is paphiány van, csak még jobban visszariasztják a papi pályára készülöket.

Ezek után nem lehetetlen, hogy nem-sokára újabb rendelet jelenik meg, mely szerint a nem doktor papoknak mind-halálukig minden három évben újból le kell tenniük a joghatósági vagy esetleg a zsinati vizsgát.

Egy pap.

Piaczi visszaélésekről.

A piac mindenkor élénken foglalkoz-tatta a közvéleményt és a hatóságokat, de most, amikor mintegy valóságos rabló-fészek kiált a közvélemény és a hatóság felé, nem hagyhatjuk szó nélkül.

Különösen sok visszaélés történik a zöldségfélével és a gyümölcsökkel. A háború elején megjelent ugyan egy kormány-rendelet (sok hivatkozás tö tént már rá, 56/0 a száma), amely a legjobb remények-kel töltött el mindenkit. Előrelátó szemmel számított az alkalmi hiénákra s kimondta, hogy élelmiszerek s elsőrendű szükségletek kielégítésére szolgáló egyéb cikkek (tűzelő-anyag, ruha, katonai felszerelések) árát aránytalanul magas összegben megállapí-tani nem szabad.

A dinnye például nem elsőrendű szük-ségletet kielégítő élelmiszer. (Voltak ugyan idők, amikor a szegény mezei ember dinnyén meg sültkukoriczán élt, főleg ha csösz volt.) Szesznya most kezdődik, még csemege, de hoznak belőle már egész kocsi-derékkel a piacra.

Már utközben megállítják a kocsit a türelmetlen vevők és maguk fölverik a kétes értékű dinnyék árát azzal, hogy egy-más kezéből kikapkodják és egymásra licitál-nak. Az elbizakodott termelők vagy kofák mire a piacra érnek, azt sem tud-ják, hogy egy dinnyéért a plébánia épüle-tét, vagy csak a városházát kérik.

Egy kis dinnyéért a kofák 1 koronát és még annál is többet elkérnek, — egyál-talán nem jövednek meg a túlvilági számon-kérőszéktől, amíg a rendőrfőkapitány ismert szigorával egy kissé szét nem üt köztükk.

HIREK

* **Hahne Rezső alezredes a Lipót-rend lovagja.** Hahne Rezső alezredes, a zombori 23 ik gy. e. volt pa-rancsnokát a király az ellenség előtt tanusi-tott vitéz és eredményes magatartása elis-meréséül a Lipót-rend hadidekorációs lo-vagkeresztjével tüntette ki. Hahne Rezső-nek, a kit a király csak nemrég emelt milnói előnévvel magyar nemessé, a Lipót-rend a hatodik dekorációja. Egmás-utánban kapta meg a signum laudist, a hadiékítményes harmadosztályú katonai érdemkeresztet, a vaskorona-rend hadi-ékítményes harmadosztályát és a másod-osztályú német vaskeresztet és most a Lipót-rendet.

* **A kalocsai érsek kitüntetés.** Várady L. Árpád dr. kalocsai ér-seket a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei elismeréséül a Vöröskereszt hadiékítményes tiszti díszjelvényével tün-tették ki. Az érsek páratlan nagylelkűségét hirdeti a kalocsai kis szemináriumban és az érseki kórházban ápolt katonák tetemes anyagi áldozatokkal való támogatása és a hatalmas rokkant-telep létesítése.

* **23-as hősök.** Csillag Endre t. hadnagyot kitünő szolgálataért a Signum Laudis-szal tüntették ki. — Strömpl Jenő t. hadnagyot az 1. oszt. ezüst vitézségi éremmel, — Schwartzi Ferenc számvívó altisztet különösen kötelességű szolgálata-ért a vitézségi szalagon viselendő ezüst

érdemkeresztrel tüntették ki. — Drubina Kálmán cz. szakaszvezetőt vitéz magatartá-sáért kadettá léptették elő és vitézségi éremre ajánlották.

* **Signum Laudis.** Ö Felsőge Rácz Gyula tüzérhadnagynak, Rácz Soma fő-gimnáziumi tanár fiának, vitéz magatartá-sáért: legfelső dícsérő elismerését nyilvánít-tatta.

* **Magyar istentisztelet Bel-grádban.** A szerb főváros Vuk Karadz-sicsról, a szerb Kőzinczről elnevezett utcájában van az evangélikus templom, amelyben az elmúlt vasárnap református magyar istentisztelet tartottak.

* **Egyesített önkéntesi iskola Zomborban.** Mától kezdve ismét élén-kebb lesz a város. Előnkébbé fogják tenni az itt összegyűlő önkéntesek. Vagy hat ezred önkéntesi gyűltek össze városunk-ban, hogy az egyesített önkéntesi iskolá-ban tartalékos tiszti kiképzésben részesül-jenek. Az egyesített önkéntesi iskola pa-rancsnoka K r a l j Brankó százados, egyike a legszimpatikusabb háziérezdbeli tisz-teknek.

* **Szerencsétlenség a Ferenc-osztonán.** Tuna Vilma zombori leány az elmúlt vasárnap fürödni ment a Ferenc-osztona szoncai hídjé részébe. Nem tudott jól uszni és hólyaggal tartotta fenn magát a vizen. A hólyag elpattant és a szeren-csétlen teremtet elnyelték a habok. Este 11 órákor sikerült a holttestét megtalálni. Özvegy édesanyja siratja.

* **A beváltott fémanyag el-szállítása.** A Trefort utcában működő fémbeváltó f. hó 8-án, kedden szüneti meg működését, amikor is a beváltott fém elszállítása kezdetét veszi és körülbelül három négy napig fog eltartani.

* **Hadidícsőségünk anyagá-nak gyűjtése.** A Kültügy Hadügy arról értesül, hogy a honvédelmi minisztérium-ban külön osztályt létesítenek, melynek feladata lesz a háborúval összefüggő ügyek történelmi alapon való feldolgozása. Az új osztályban nemcsak örök időkre történel-mileg dolgozzák fel a magyar katonák hős-teteit, hanem a modern kor és technika vívmányainak felhasználásával a harcok részleteit és epizódjait fényképekben és filmekben is megörökítik az utókor szá-mára.

* **A 86-osok Hadialbuma.** A 44-ések, 23-asok példáját követik most a szabadkai 86-osok is. Az illusztrált albu-mot dr. Gyomlai László tart. főhadnagy, szabadkai gimnáziumi tanár szerkeszti. — Dr. Biró Károly, Szabadka város polgár-mestere kijelentette, hogy a hazafias vállal-kozást anyagilag is segíyezni fogja a város. — Ugyancsak most készül a 3 as bos-nyákok, a 17-es és 6-os honvédek Hadi-albuma is.

* **Dungyerszky Gedeon — zászlós.** A Rendeleti Közlöny szerint dr. Dungyerszky Gedeon orsz. képviselő, a 4. honv. népl. huszárezred hadapródja zászlóssá lépett elő.

* **Cetinjei Ujság.** Augusztus 17 én, Öfelsége születésnapjának előestéjén fog megjelenni a „Cetinjer Zeitung“ („Cetinjske Novine“) első száma német, magyar, horvát és albán nyelven. A lap többi számai hetenkint kétszer német és horvát nyelven jelennek meg.

* **Német hírnaplók délma-gyarországi tanulmányútja.** A német újságírók egy csoportja kirándulást rendez Magyarországra. A német újsá-gírók utazásuk alatt Bácskát is utba ejtik. A szövetséges német nemzet sajtójának legelőkelőbb publicistái, mintegy 30—33 újságíró, köztük 4—5 nő zurnaliszta látogat el hozzánk. A német újságírók magyar-orrszági látogatásának eszméje Kraushaar

Károly temesvári lapszerkesztőtől eredt, aki a külföldön a nemzetiségiek magyar-orrszági elnyomásáról szóló hazugságokat akarja ezzel megcáfolni. A Bácskában Ertl János országgyűlési képviselő intézi a ki-rándulás programját.

* **Becsapott gazda.** Albrecht Ja-kab regőcei 75 éves paraszt gazda pénte-ken bejött a zombori hetivásárra lovat venni. Egy katonával találkozott, aki a gaz-dának ajánlott eladó lovat. Magával csalta a vágőhíd felé vezető Szöntai-útra és ami-kor már a földék közé értek, egy civil ember került eléjük, aki állítása szerint er-szényét elvesztette. Albrechtet és a katonát gyanúsította meg az erszény eltalajdonítá-sával. A tapasztalatlan gazda előmutatta erszényét amelyből a katoná azután 1300 koronát kilopt és czinkostársával futás-nak eredt. A becsapott gazda a rendőrség-ten feljelentést tett és az ismeretlen tet-teket nyomoztatók.

* **A vas huszfillérese.** A hiva-talos lap keddi számában jelent meg a pénzügyminiszter rendelete a vas husz-filléres váltópénz forgalombahozataláról. A vas huszfilléresekből nálunk tizenöt millió, Ausztriában harminczöt millió da-rabot vernek. 1917 január elsejével a husz-filléres nikkelérmekek forgalmon kívül helyezik.

Könyvekről.

* **Fényes László könyve.** (A szerb harctérről. Második kiadás.) Az első szerbiai offenzívát végigkísérte Fényes László s könyve, amely most a második kiadásban jelent meg, a reporter és az író munkája. A reporter munkája, mert min-den sorokat elment, de az író munkája, mert a sorokat ragyogó csillogással, meleg szízzel és tergeteges történet megőgt az apró és mély tragédiák meglátásával rakta le. Ma már, a világháborúnak ebben az új és legvéresebb szakaszában, az első szer-biai offenzíva, mint egy régmúlt história él bennünk. De Fényes László könyve, — változatlanul úgy, mint a tűzben és halál-ban jegyezte fel az író, — ma is friss és eleven erővel ragadja fel a közel két esz-tendő előtti harcok történetét. A második kiadás szép kiállításban az Athenaeum kiadásában jelent meg. Ára 3 korona 60 fillér.

* **Keleti Artur — Angyali üdvöz-lek.** Keleti Arturról már annyit vitatkoz-tak pro és kontra, hogy az ő írói művé-szeteről vitatkozni banalitás lenne. Eszméi a szimbolizmusból fakadnak és hangja annyira sajátságos, hogy verseinek olva-sóiban különös, nehezen felejtendő érzése-ket vált ki. A nagy világéges vörpáris levegője nem hatásnélküli az „Angyali üdvözlet“ szerzőjére. ezt igazolják A szegény przemysli-i lelkes naplójából és Sirató-ének 1916-ben című versei. De ezek ép úgy a litániai nyelvén szólnak, mint a katolicizmus esztétikai tradícióinak költői megfestései. Annyi bizonyos, hogy Keleti Arturban nem közönséges tehetségű költő tisztelhetünk. A könyv ára 3 korona és a Grill-féle udv. könyvkereskedés kiadása.

* **Wiczmándy Jenő: Vörös ör-dög szabadságon.** Két kedves, intim elbeszélés a háború keretében. Aik a rö-videbb léleketű elbeszélések barátai, él-vezettel fogják e könyvet olvasni. Ára 3 korona. Rozsnyai Károly adta ki Buda-pestben.

* **Nagy Rezső — Véres emlé-kek.** Egy katonáembernek közvetlen im-pressziói alapján megírt novellái és költe-ményei. E könyvben a háború sok fájdal-mos emléke és itt-ott felcsillogó humora váltakozik. Különösen a „Szökés az orosz fogságból“ és a „Temeset“ címűek hatásosak. A könyv ára 2 korona, amelyből 50% az elesettek hátramaradtainak jut. Havelka József adta ki Besztercebányán.

NYILTTÉR.*)

Legjobb tisztító ital

Az igazságos
Ize tiszta,
szénsava gyöngyöző,
könnyen emészthető,
az egész szervezetet
felfrissíti

*) Ezen rovat alatt közzétettek nem vállal felelősséget a szerk.

**Tovább-
árusítók,**

ügynökök, hálólok, vásá-
rosok tartják a legszebb
selyemmel hímzett
háziáldásokat
minden nyelven jelkép-
pel 42—52 cm. nagy-
ságban.

HUGO JELINEK
STICKEREI-FABRIK
Wien, VII., Lindengasse 55.

A csodás hatású FÖLDES-féle

MARGIT-

SZAPPAN

a modern szépségápolásnál nélkülözhe-
telen.

Ezen teljesen lugmentes, legfinomabb
növényzsírokból készült, kellemes szagú,
kitűnően habzó szappan igen kiadós, mi-
ért is osaládi használatra a legalkalmasabb.

Pár nap alatt

eltüntet szepőt, májfoltot, mittszert, pat-
tanást. A pórusokat alaposan kitisztítja s
biztos és gyors hatása folytán ugyszólván
lemoza.

a bőr tisztálanságát, úgy hogy nyoma
sem marad a szépséghibáknak. Világbi-
rét pedig annak köszönheti, hogy egy-
szersmindenkorra omlasztja

a szepket.

Ára 1:20 kor. Kapható minden gyógy-
tárban s drogm-kereskedésben. Hozzá-
való Margit-Creme 1:20 és 2:— Kás és
gelyekben, Margit-Powder K1:20 Gyártja:

Földes Kelemen gyógy-
szerész Arad.

Fay valódi
Sódeni
ásvány
pasztilla

Utánzatokat utasítsunk vissza.

**Ragályok
ellen**

most igen alaposan kell védekeznünk,
mert kolera, vérheny, kanyaró, typhus,
himlő és egyéb ragályos betegségek
most fokozottabb erővel lépnek
fel, mint más időkben, miért is szüksé-
ges, hogy minden háztartásban egy meg-
bizható fertőtlenítő szer kézzel legyen.
A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő
szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti
üvegekben 1 K 25 fill. minden gyógyszer-
tárban és drogeriában kapható. Hatása
Löffler, Vertun, Portik, Vas, stb. intéze-
teinek vizsgálatai szerint gyors és biztos,
miért is az összes orvosok beteggyak
fertőtlenítésére, antiszeptikus költö-
ségeknél (sebekre és daganatokra) kéz- és ar-
mosásra és ragályok elhárítására stb.
mindenkor ajánlják.

**LYSOFORM
SZAPPAN**

finom gyenge pipereszappan,
lysoformot tartalmaz és antiszeptikus ha-
tású. Alkalmazható a legkényesebb bőrre
is, szőpi, megpuhítja és illatosabb teszi
a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben ki-
sárolag ezen szappant fogja használni.
Ára 2 K.

**FODORMENTA
LYSOFORM**

erősen antiszeptikus hatású szájvíz. Száj-
bűzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a
fogakat konzerválja. Használható továbbá
orvosi utasítás szerint toroklobnál, gége-
bántalmaknál és átha eseten gurgá-
zásra. Néhány csepp elegendő egy fél
polár vizre.

Eredeti üvege: 2 korona.

Az összes lysoform készítmények
kaphatók minden gyógyszer-tárban, dro-
geriában. Kívánatra bárkinek ingyen és
bérmentve megküldjük az „Egészség és
fertőtlenítés” című érdekes könyvet.

Dr. KELETI és MURÁNYI
vegyészeti gyára Ujpesten.

Burgonyát

waggonszámra bármilyen állomásról
szállítva minden mennyiségben

kiviteli célra

keresünk. Ajánlatok ármegejelöléssel és
a mennyiség feltüntetésével Milkó
József Szabadka, Postafiók 45. címre
küldendők.

Izületi, anyagcsereforgalmi-bántalmaknál és gyermekeknél

LIPIK 64 C° radioaktiv
jódos hév- és
iszap fürdői

feülmulhatlan gyógyhatásuak.
Összes intézmények üzembem. Prospektus kívánatra.
Fürdőigazgatóság.

Árjegyzékek
ingyem.

Kézi-elők
kerestelnek.

Különleges gyártá-
sok és borászati eszű-
lékek számára.

Eredeti Mayfarth-féle
törvényileg védett

„HERKULES”

bor- és gyümölcs-sajtók.

Elsőrendű gyártmány

Viznyomásu bor- és gyü-
mölcs-sajtók.

Feltől nem mult

Szólló- és gyümölcs-örllök
szüretelő berendezések.

MAYFARTH PH. és Tsa

gazdasági gépgyár

Bécs (Wien) II. Taborstrasse 71.